

Beslutningsforslag nr. B 16. Fremsat den 31. oktober 1989 af Lykkesoft (S), Svend Auken (S), Ritt Bjerregaard (S), Poul Nielson (S), Kaj Poulsen (S), Henning Rasmussen (S), Nyrup Rasmussen (S) og Stavad (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om en skatteomlægning

(Indførelse af bruttoafgift og nedsættelse af person- og selskabsskat m.v.)

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag, der sikrer væsentligt lavere skatteprocenter for personer og virksomheder, så det danske skattesystem kommer i overensstemmelse med den internationale udvikling og der skabes de bedst mulige forudsætninger for et dansk udbytte af EF's indre marked gennem øget produktion og beskæftigelse.

Lavere skatteprocenter skal, inden for proveneutralitetsrammer, sikres, ved at skattegrundlaget gøres bredere med færre skattefrie områder og fradrag og med lavere fradragsværdier for tilbageværende fradrag.

Det skal ved omlægningen sikres, at familier med normale indkomst- og fradragsforhold, og virksomheder, der investerer i nye arbejdspladser, ikke stilles ringere. Særligt må det sikres, at omlægningen ikke forstærker de store generationsmæssige uligheder på ejerboligmarkedet.

Regeringen opfordres derfor til at udarbejde lovforslag med følgende indhold:

1. Der indføres en afgift på bruttoindkomst i form af løn og erhvervsindtægt. Afgiften, der fastsættes til 25 pct., fradrages fuldt ud i grundlaget for den personlige indkomstskat. Afgiften opkræves særskilt af virksomheden og kan sammenlignes med andre landes arbejdsgiverafgifter. Afgiften udformes, så den samlede omlægning hverken påvirker de samlede lønomkostninger eller den samlede disponible indkomst for de erhvervsaktive. For personer under 18 år nedsættes bruttoafgiften.

2. Den personlige indkomstskat nedsættes, således at den lave personskatteprocent og kapitalafkastbeskatningen i første omgang kommer ned på gennemsnitlig 35 pct. og på lidt længere sigt på ca. 30 pct., samtidig med at de skattefrie bundfradrag forhøjes væsentligt. Til personer, der er fyldt 18 år, udbetales skatteværdien af et uudnyttet personfradrag.
3. Det sikres, at den reelle lejeværdibeskatning ikke ændres, og at skattens reelle tyngde på renteindtægt og rentefradragets reelle værdi fastholdes på »gamle« fastforrentede fordringer og fastforrentet gæld fra før omlægningen.
4. Overførselsindkomsterne, der fritages for bruttoafgift, justeres, så selve skatteomlægningen ikke medfører ændringer i de disponible indkomster for de enkelte.
5. Provenuet fra hidtil skattefrie og lavtbeskattede områder (ejendomsavancer ekskl. egen bolig, kursgevinster, aktieavancer, frynsegoder m.v.) anvendes til gradvis at fordoble 6 pct.-skattens reelle bundfradrag for enlige.
6. Selskabs- og virksomhedsskatten nedsættes til først 35 pct. og siden 30 pct., samtidig med at hidtil skattefrie avancer beskattes og fradrags- og henlæggelsesmuligheder begrænses.
7. Der gennemføres udligningsordninger, som sikrer, at kommuner og amter fastholder et uændret indtægtsgrundlag.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Den internationale udvikling på skatteområdet går i retning af færre fradrag, bredere skattegrundlag og lavere beskatningsprocenter. Danmark bør ikke sætte sig uden for denne udvikling. Tværtimod er det afgørende for vor egen udvikling, at vi formår at gennemføre de nødvendige omstillinger, så vi kan få det størst mulige udbytte af EF's indre marked.

Det danske udgangspunkt er et indkomstskattesystem, som bærer en langt større andel af skattebyrden end i andre lande. De nominelle lønninger i Danmark er højere end lønningerne i de lande, vi konkurrerer med. Til gengæld er lønafhængige arbejdsgiverafgifter og sociale bidrag meget beskedne i forhold til andre lande. Derfor er der hos os et mere påtrængende behov for omstillinger end hos vore samarbejdspartnere i EF.

For at undgå spekulation i nye asymmetrier i skattesystemet er det afgørende, at indkomstskatten på laveste trin, kapitalindkomstbeskatningen og selskabs- og virksomhedsbeskatningen bliver på samme niveau.

Derfor er det nødvendigt, at ændringer af strukturen både i erhvervs- og personbeskatningen gennemføres samtidigt.

En samlet flerårig indsats for en vækstororienteret, økonomisk ansvarlig og socialt retfærdig politik må for at kunne virke ud over dette forslag omfatte:

- en forhandlet og solidarisk indkomstpolitik, der sikrer konkurrenceevne og realløn (B 13),
- en reform, der udstrækker pensionsopsparingen til hele arbejdsmarkedet (B 14),
- en markant satsning på uddannelse, erhvervsudvikling og forskning (B 15).

ad 1. Indførelse af bruttoafgift

En bruttoafgift med en høj procent er uundgåelig, hvis man skal sikre denne sammenhæng og samtidig nedbringe skatteprocenterne og fradragsværdierne til det nye internationale niveau og derved opnå omlægningernes fordele.

Desuden er bruttoafgiften den eneste farbare vej til hurtigt at etablere et element i det danske beskatningssystem, der i karakter og styrke svarer mest muligt til arbejdsgivernes og lønmodtagernes sociale bidrag i de andre europæiske lande.

I nogle af de andre EF-lande er en stor del af de sociale bidrag ikke en procent af hele lønnen, men en kopskat eller en procentafgift op til et vist maksimumniveau. I Sverige er der derimod tale om en fuldt ud proportional arbejdsgiverafgift.

Kopskatter er fordelingspolitisk uacceptable som kilde til at aflaste en proportional eller progressivt virkende indkomstskat. Derfor opererer Socialdemokratiet med en konstruktion, der meget ligner de svenske arbejdsgiverafgifter.

Arbejdstagerne har i sidste ende altid haft byrden af store arbejdsgiverafgifter i form af svagere lønudvikling end i nabolandene med små afgifter. Men dette er i andre lande sket gennem en lang historisk proces.

Hvis man uden negative virkninger for konkurrenceevnen med et snuptag skal etablere noget lignende i Danmark, så skal det have karakter af, at man »skærer« en stor portion af lønnen, jf. forslaget om en 25 pct.-bruttoafgift.

Bruttoafgiften opkræves derfor i princippet på helt samme måde som lønmodtagernes eget bidrag til AUD og ATP.

Der foretages et træk fra lønnen, som er fuldt fradragsberettiget i indkomstskattegrundlaget. Den trukne bruttoafgift kan specificeres nederst på årsopgørelsen for den enkelte lønmodtager på samme måde som netop AUD- og ATP-bidragene. Men den løn, der skal beregnes indkomstskat af, er nettobeløbet uden disse afgifter og bidrag.

Det kan overvejes, om det vil være en psykologisk-pædagogisk fordel at opdele bruttoafgiften i et antal formålsbestemte »cigarkasser« til finansiering af f.eks. arbejdsløshedsforsikring, arbejdsmarkedspolitisk uddannelsesindsats m.v., syge- og barseldagpenge osv. Af hensyn til fordelingspolitikken er det dog afgørende, at det frembragte provenu anvendes til

nedsættelse af laveste skatteprocent og forhøjelse af bundfradraget.

Det er et meget afgørende synspunkt, at hvis man går ind på tankegangen om bruttoafgiften, så er der ingen argumenter for at gå lavere end de foreslåede 25 pct.

Bruttoafgiften har en meget central realøkonomisk virkning. Med ét slag og uden regelændringer i indkomstbeskatningen reduceres værdien af alle fradrag. For at undgå utilsigtede virkninger heraf foreslås dog en særordning for »gamle« fastforrentede lån og allerede indgåede aftaler om underholdsbidrag, som opretholder eksisterende fradragsværdier.

Endvidere har bruttoafgiften en betydelig finanslovsteknisk virkning, idet alle overførselsindkomster – der er afgiftsfri – kan reduceres til uændret disponibel indkomst. Det betyder, at både udgifterne og skatteudskrivningen teknisk set reduceres med et stort milliardbeløb (i en størrelsesorden på ca. 30 mia. kr.). Myten om det meget høje danske skattetryk punkteres dermed.

Det forudsættes for selvstændigt erhvervsdrivende, at afgiftsgrundlaget er den personlige indkomst, der trækkes ud af virksomhedsordningen. Hvis den erhvervsdrivende ikke er i virksomhedsordning, er det erhvervsindtægten rensset for faktiske renteposter, der er afgiftsgrundlaget.

ad 2. Lav personskat med stort person- og standardfradrag

Med den skitserede størrelse og indretning af bruttoafgiften skønnes der at være provenu- og fordelingsmæssig balance ved følgende regelsæt (sammenlignet med faktiske 1990-regler):

- proportional skat i gennemsnitskommunen på 35,3 pct. (nu 51,5)
- personfradrag 38.500 kr. (nu 26.500)
- standardfradrag på 10 pct. af personlig indkomst, højst 9.600 kr. (nu 3 pct., højst 3.600 kr.)

Det vil sige, at der bliver et samlet bundfradrag på godt 48.000 kr.

Dertil kommer, at det forudsættes, at børnefamilieydelsen ændres til et ekstra personfradrag for forældrene, hvilket med 1990-taksten for børnefamilieydelsen svarer til et ekstrafradrag pr. barn på 16.200 kr. I beslutningsforslag nr. B 13 er det som led i en stram indkomst- og opsparende politik forudsat, at værdien af børnefamilieydelsen gradvis øges med 2.000 kr. frem til 1994. Det svarer til en forøgelse af ekstrafradraget på 5.700 kr.

Udnyttet værdi af personfradrag (inkl. erstatnin-

gen for børnefamilieydelsen) udbetales kontant til alle over 18 år.

For at ramme samme reelle startpunkt for tillægs-skatteerne som hidtil skulle bundfradragene ekskl. bruttoafgift være 108.700 kr. for 6 pct.-skatten og 167.200 kr. for 12 pct.-skatten.

Bundfradraget for 6 pct.-skatten reguleres 1991-94 opad, jf. punkt 5.

ad 3. Uændret behandling af fastforrentede fordringer og gæld fra før nyordningen – og uændret ejerboligbeskatning.

Lejeværdibeskatningen opretholdes på det nuværende niveau. Beskatningen kan omlægges til en afgift af ejendomsværdien, eller der kan fortsættes med de eksisterende lejeværdiregler omregnet på samme måde som for renter af »gamle« fastforrentede lån.

Hovedreglen i det ny personskattesystem skal være, at al kapitalindkomst beskattes med den proportionale skat på ca. 35 pct., og at fradrag for kapitaludgifter har tilsvarende værdi.

Herfra undtages ved særordning al forrentning af allerede oprettede fastforrentede lån og eksisterende fastforrentede fordringer samt underholdsbidrag indtil udløb.

De poster, der kommer ind under særordningen, medtages til halvanden gang beløbet ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Derved undgås negative virkninger af skatteomlægningen for mennesker, der har tegnet sig for forpligtelser mange år ud i fremtiden uden mulighed for nedsættelse af ydelsen.

I takt med at gamle lån indfris og gamle fordringer forsvinder, fremkommer et merprovenu, der skal anvendes til yderligere nedsættelse af den laveste skatteprocent for personer og kapitalafkastbeskatningen efterhånden fra de 35 til ca. 30 pct.

ad 5. Udvidet skattegrundlag og fordobling af bundfradrag for 6 pct.-skatten

Der er selvstændige skattepolitiske fordele ved at få så mange som muligt ud af 6 pct.-skatten forudsat at det finansieres ved progressivt virkende udvidelser af skattegrundlaget.

Provenuet kan tilvejebringes på følgende måde:

(Beløbsrammen er opgjort i 1994-tal og under forudsætning af, at bruttoafgiften er indført og beskatning af formuegevinster virker fra og med 1991)

Beskatning af kursgevinster på værdipapirer	0,8 mia. kr.
Beskatning af avancer ved salg af al den fast ejendom end ejerboliger	0,8 mia. kr.

Akkord- og konkursregler samt stramning vedrørende handel med under-skud m.v.	0,6 mia. kr.
Beskatning ved ophævelse af pensionsordninger i utide	0,3 mia. kr.
Mere realistisk værdiansættelse af forskellige frynsøgoder	0,5 mia. kr.
Konsekvent indgreb over for alle anparter ekskl. skibe	0,5 mia. kr.
Stop for skatteflugt til udlandet (inkl. del af udlandslempelse og bortfald af sambeskattede datterselskaber)	0,4 mia. kr.
Bortfald af formueskatteeft, mere realistiske værdiansættelser af visse aktiver, fortsat 1,5 pct. formueskattesats ...	0,4 mia. kr.
Ialt	4,3 mia. kr.

Bundgrænsen for 6 pct.-skatten kan derved fordobles frem til 1994, når det forudsættes, at retten til overførsel af uudnyttet bundfradrag mellem ægtefæller reduceres i takt hermed og helt bortfalder i 1994.

Derved slipper ca. 1,4 mio. skatteydere for 6 pct.-skat, og kun 0,25 mio. skatteydere er tilbage.

ad 6. Selskabs- og virksomhedsskatten

Der gennemføres inden for en provenuneutral ramme en teknisk tilpasning af erhvervslivets beskatning til den europæiske udvikling med bredere skattegrundlag og lavere skatteprocenter.

Det er hensigten, at omlægningen ved uændret indtjening i virksomhederne skal indbringe et uændret provenu, da den danske erhvervsbeskatning i forvejen ligger i underkanten af det europæiske niveau. Derimod er den nuværende erhvervsbeskatning uhensigtsmæssigt sammensat med en høj procent af et snævert beskatningsgrundlag.

Virksomhedernes økonomi styrkes gennem bedre konkurrenceevne via en stram indkomspolitik, lavere rente og højere produktivitet i kraft af en aktiv er-

hvervs-, uddannelses- og arbejdsmarkedsindsats. Det vil medføre bedre konsolidering, men også stigende skattebetaling trods lavere skattesats.

Tilpasningen af erhvervsbeskatningen skal dog gennemføres i en form og takt, så likviditetsbelastning af erhvervslivet generelt – og specielt af ekspansive virksomheder – imødegås.

Følgende ændringer bør iværksættes:

- både aktieselskabs- og virksomhedsskattesatsen nedsættes i første omgang til 35 pct. og siden til 30 pct.
- kursgevinster på værdipapirer beskattes,
- ejendomsavancer beskattes,
- bygninger over på saldoafskrivningssystem,
- afskaffelse af pristalsregulering af afskrivningsgrundlag, men eventuelt en midlertidig forhøjelse af afskrivningssatsen for driftsmidler,
- afvikling af henlæggelse til investeringsfonds,
- aftrapning af varelagernedskrivning,
- forhøjelse af grænse for forskudsafskrivninger,
- kontantværdiansættelse af driftsmidler,
- afskaffelse af udlandslempelse og adgang til sambeskatning med udenlandske datterselskaber,
- afskaffelse af 5/6-reglen for førsteårsafskrivning,
- afvikling af henlæggelser i forsikringsselskaber,
- afvikling af henlæggelser i realkredit.

Det bør nøjere overvejes, om de særlige arbejdsmarkedsbidrag for de finansielle institutioner skal forhøjes. I disse overvejelser bør indgå, hvordan deres konkurrencemæssige stilling vil være i forhold til udenlandske institutioner, efter at kapitalmarkedet er liberaliseret.

ad 7. Kommuner og amter

Omlægningerne skal i mindst mulig udstrækning påvirke kommunernes og amtskommunernes økonomiske situation. Derfor er der behov for at revidere eksisterende udligningsordninger og fastsættelsen af bloktilskud i lyset af omlægningen.